

JAARVERSLAG 2009

Inhoud

1.	Voorwoord.....	3
2.	Bestuur en organisatie	4
3.	Projecten in Nepal	5
a.	Biogasinstallaties	5
b.	Scholen	6
c.	Toiletten Kusheswar Dumja.....	7
d.	Improved Cooking Stoves (ICS)	8
e.	Waterproject Kusheswar Dumja.....	8
4.	Monitoring	9
5.	Fondsenwerving en promotie in Nederland	10
6.	Financieel.....	12
7.	Toelichting op financiële overzichten.....	15

1. Voorwoord

Terugkijkend op 2009 kunnen we concluderen, dat er opnieuw sprake was van een vruchtbaar jaar. Zowel in Nepal als in Nederland is keihard gewerkt en werden veel doelstellingen gerealiseerd. Daarnaast werd onderzoek verricht naar de (on)mogelijkheden van een heel nieuw project water en werden voor het eerst studenten ingezet om zo'n onderzoek uit te voeren. De projectorganisatie in Nepal werd beter gestructureerd en uitgebreid en in Nederland werden relaties met cofinanciers als NCDO en Aqua For All verstevigd. Ook mochten we steeds weer nieuwe donateurs verwelkomen en werden spontane giften, vaak uit onverwachte hoek ontvangen.

Zoals we van meet af aan hebben ondervonden, bleek ook in 2009 weer, dat veel mensen in ons rijke Westen nog steeds bereid zijn om kleinschalige projecten, zoals die van Ramro te ondersteunen. Dit vanuit het vertrouwen, dat niets aan de strijkstok blijft hangen en dat elke gedoneerde euro wordt besteed aan het project waarvoor hij is geschonken.

Om te kunnen handelen vanuit dat vertrouwen is goed en Ramro!

In de hiernavolgende hoofdstukken wordt verder ingegaan op bovengenoemde projecten en activiteiten.

Vlissingen, september 2010

Stichting Ramro

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.A. Zanders', written in a cursive style.

J.A. Zanders, voorzitter

2. Bestuur en organisatie

Het bestuur van Stichting Ramro bleef ongewijzigd en is als volgt samengesteld:

Jos Zanders	voorzitter/secretaris
Anja Meerman-van de Repe	penningmeester
Ben Kruk	bestuurslid

Formeel bestaat het bestuur uit drie onafhankelijke personen. Daarnaast zijn ook Toob Meerman en Anneke Daane nauw betrokken bij de activiteiten van de Stichting. In bestuursvergaderingen heeft Toob de rol van adviseur en Anneke die van secretaris en adviseur.

Mede dankzij de vakkundige hulp van John Koolwijk kwam ook de derde financiële jaarrekening van Stichting Ramro tot stand.

Het bestuur in Nederland kwam twee keer formeel in vergadering bijeen, t.w. op 28 februari en op 2 oktober. Tussentijds werd echter veelvuldig per email en telefoon en tijdens andere bijeenkomsten overlegd.

In de bestuursvergadering van oktober werd het jaarverslag 2008, inclusief het financieel jaarverslag vastgesteld.

In het verslagjaar verschenen 2 nieuwsbrieven, die digitaal werden verzonden aan een (steeds groeiend) aantal donateurs en geïnteresseerden.

Stichting Ramro wordt in Nepal vertegenwoordigd door de heren Rajman Tamang en Biku Lal Tamang. Zij zijn respectievelijk constructiemanager en programmacoördinator. Zonder hun inzet en die van de leden van de Project Management Committee's (PMC's) zou de realisatie van projecten niet mogelijk zijn.

De PMC's in beide projectdorpen Thulo Parsel en Kusheswar Dumja bestaan uit 9 leden waaronder een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De 9 leden vertegenwoordigen de 9 wards van ieder dorp. Naarmate we meer ervaring opdoen met het werken met deze PMC's proberen we er zo veel mogelijk vrouwen in deel te laten nemen. De taken van de PMC's en hun rol in de dorpen, tijdens maar vooral ook na de bouw van biogasinstallaties en toiletten heeft de aandacht en krijgt vastere vormen naarmate meer ervaring wordt opgedaan met deze projecten.

Daarnaast werd op 13 juli 2008 (in de Nepalese jaartelling is dat op 29-03-2065) the Shree Ramro Youthclub opgericht. Dit is een 'community based organisation' die het mogelijk maakt om in voorkomende gevallen verantwoording af te leggen in Nepal zelf.

3. Projecten in Nepal

a. Biogasinstallaties

In 2009 werden 161 biogasinstallaties gebouwd verspreid over de dorpen Thulo Parsel (31 stuks) en Kusheswar Dumja (130 stuks). Dankzij het contract met NCDO (KPA 218447K) en onderliggende overeenkomsten met de beide PMC's in beide dorpen werd alles keurig formeel geregeld. De hoeveelheid werk die gepaard ging met de bouw van alle 161 installaties laat zich nauwelijks beschrijven. Pas wanneer je dat met eigen ogen hebt gezien, kun je je daar een voorstelling van maken. Het begint met het graven van een enorme put in klei- en steenachtige ondergrond die groter is dan 6m³. Tegelijkertijd wordt van grote keien grint gebikt, handmatig, met een hamertje en wordt begonnen met de aanvoer van de overige materialen zoals zand, cement en de overige onderdelen van de installatie. Dat laatste gebeurt, vanaf Abgari, de laagstgelegen ward en de enige ward waar een vrachtwagen kan komen. De aanvoer gebeurt in dhoka's (manden) op de rug van mensen en is geen sinecure. Een baal cement bijvoorbeeld weegt in Nepal (nog steeds) 50 kilo! Pas nadat alle materialen zijn verzameld en de put is gegraven komt de 'technician' eraan te pas. Die technician wordt geleverd door de uitvoeringsorganisaties All Nepal Biogascompany en Rastriya Gobargascompany, beide uit Banepa. Hij doet al het werk waaraan cement of beton te pas komt, waaronder het storten van de enorme koepel voor de reactor. Dat dit een nauwkeurig werk is spreekt voor zich; er komt immers methaangas vrij in de ondergrondse reactor en het is zaak, dat de installatie dus veilig wordt afgeleverd. Nadat de betonnen koepel klaar is en goed uitgehard, wordt de put weer volgestort met grond, klei en stenen en kan het vullen met mest beginnen. Na een aantal dagen (soms weken) komt het eerste gas vrij; meestal een feestelijk moment!

De bouw van de 161 installaties begon in januari 2009. In maart brachten Jos en Anneke een bezoek aan Dumja en Thulo Parsel. In Dumja was de bouw nog in volle gang en konden veel foto's en filmpjes worden gemaakt. Beeldmateriaal dat geschikt is voor verschillende doeleinden:

- publicatie op de website,
- de rapportage aan cofinanciers,
- informeren van sponsors en donateurs en
- promotie en fondsenwerving, specifiek voor biogasinstallaties.

In Thulo Parsel waren de 31 nieuw gebouwde installaties nog maar net opgeleverd en waren Jos en Anneke in veel gevallen getuige van het moment waarop het eerste gas vrijkwam en waarop de eerste pan rijst of ketel water kon worden gekookt.

Dankzij het enorme enthousiasme van de dorpsbewoners van Thulo Parsel en Dumja, van beide PMC's en dankzij de inzet van Biku Lal en Rajman werd nog voor het regenseizoen van 2009 de volledige bouwfase afgerond en kon de financiële verantwoording over alle 161 installaties door Biku Lal Tamang worden opgesteld. Zijn als vanouds zeer grondige en uitgebreide rapportage ontvingen we al in juni en kon – voorzien van onze bewerking en toelichting – worden doorgestuurd aan het NCDO op 5 juli. Op 7 augustus ontvingen we het bericht van NCDO dat de verantwoording positief was beoordeeld en dat daarmee het

project kon worden afgesloten. Dit signaal was nodig voordat we een nieuwe aanvraag bij NCDO konden indienen.

Een nieuwe projectaanvraag werd al op 8 augustus 2009 aan het NCDO opgestuurd. Omdat de behandeling van zo'n aanvraag minimaal 2 maanden duurt, drong de tijd. Op 22 oktober gaf NCDO fiat voor project KPA 219443K, wat betekende, dat in 2010 maar liefst 250 biogasinstallaties gebouwd zouden kunnen worden in – opnieuw – de VDC's Kusheswar Dumja en Thulo Parsel.

Blij met dit vooruitzicht werden de overeenkomsten tussen Ramro en de PMC's in beide dorpen opgesteld en meegenomen naar Nepal. Daar werden ze rond de jaarwisseling 2009/2010 ondertekend.

In 2010 kunnen we, dankzij gezamenlijke inspanningen in Nepal en Nederland en dankzij de (financiële) steun van velen doorgaan met het bouwen van biogasinstallaties. Daarmee inspelend op de behoefte van Nepalese dorpelingen aan een voorziening die hun levensomstandigheden op duurzame wijze verbetert.

b. Scholen

Nirmala Primary School in Thulo Parsel:

Zoals elk jaar bezochten we ook in maart en in december 2009 de Nirmala School in Thulo Parsel. De school is in goede handen van de Franse stichting AUM Nepal en dat is duidelijk zichtbaar. Het gebouw en de inventaris worden goed onderhouden, het lesmateriaal en de lesmethoden voldoen aan de eisen die door de Nepalese overheid worden gesteld. Het lerarenkorps is op sterkte en de leraren die we spraken werken met plezier en enthousiasme. Een toonbeeld dus van hoe het we het graag zien.

Primary School in wardnr. 9 van Kusheswar Dumja:

Met het voorbeeld van Nirmala School in gedachten begonnen we al in 2007 met het maken van plannen voor het schooltje in wardnummer 9 van Dumja, beter bekend onder de naam Khane Gau.

Dat het niet mocht blijven bij plannen maken stond vast. Maar het vinden van een cofinancier voor de bouw van de school in Khane Gau bleek niet eenvoudig. Gelukkig dat we tijdens de KPA-Wilde Ganzendag in oktober 2009 aanliepen tegen de mogelijkheid om een spoedaanvraag in te dienen bij De Wilde Ganzen. Die aanvraag in Nederland schrijven was tamelijk eenvoudig; echter, volgens de manier van werken van De Wilde Ganzen moest ook een projectaanvraag door de Nepalezen worden gemaakt. Omdat Anja en Toob half oktober in Dumja verbleven, konden zij ervoor zorgen, dat ook die aanvraag in orde kwam en tijdig werd aangeleverd bij De Wilde Ganzen.

Gelukkig ook, dat de Kapucijnen Monniken op ons verzoek om mee te financieren positief reageerden. Te elfder ure, op 10 december besloten zij om, samen met De Wilde Ganzen, het leeuwendeel van de medefinanciering voor hun rekening te nemen. Op 13 december stapten Jos en Anneke in het vliegtuig met het benodigde contract op zak.

Na ondertekening van de overeenkomst tussen Ramro en the Project Management Committee Kusheswar Dumja (eind december 2009) werd al snel begonnen met het echte werk. Een gigantische hoeveelheid graafwerk zou daar echter aan vooraf moeten gaan. De Nepalezen en hun ijver en motivatie kennende hebben we er alle vertrouwen in dat ook dit project, in 2010, zal worden uitgevoerd en verantwoord. Een goed vooruitzicht is dat binnen niet al te lange tijd ruim 120 kinderen toegang zullen hebben tot een mooi nieuw schoolgebouw, in hun eigen dorp (ward) en dat ze daarmee verschoond blijven van urenlange wandelingen naar een andere school in een verlegen ward.

Highschool in wardnr. 3 van Kusheswar Dumja:

Tijdens hun rondje Dumja (monitoring biogas en toiletten) in maart 2009 spraken Jos en Anneke met enkele leerkrachten van de Highschool in wardnr. 3. Dagelijks wordt hier les gegeven aan ca. 750 kinderen, in de leeftijd van 4 t/m 18 en in de klassen 1 t/m 12 op bachelorniveau. De leerlingen komen van heinde en verre. Sommigen lopen 3 à 4 uur per dag en anderen blijven in de campus. Het hele schoolcomplex verkeert in erbarmelijke toestand. De oudste gebouwen (waaronder de kantoortjes en de bibliotheek) zijn ca. 65 jaar oud. De campus bestaat alleen uit muren en een dak; meubilair is er niet, laat staan een keukeninrichting. Kortom, het complex is aan vernieuwing toe, maar geld ontbreekt. Een geluk bij een ongeluk is, dat voor alle klassen leerkrachten beschikbaar zijn. Een aantal ervan wordt gefinancierd door de overheid, een deel wordt betaald uit giften van de lokale bevolking. Tijdens de gesprekken met leerkrachten en schoolmanagement bleek, dat men bereid is om te investeren in de school en omdat het hen ontbreekt aan geld, zal dit vooral een investering in tijd en energie zijn. Waarom men daartoe bereid is, is te verklaren omdat de school z'n bestaansgrond al meer dan 60 jaar bewijst. De kwaliteit van het onderwijs is goed en de highschool (de enige in de wijde omgeving) voorziet in een behoefte.

In december 2009 werd de afspraak gemaakt met het schoolmanagement, dat het een plan zal schrijven met daarin een formulering van de hulpvraag, een plan voor renovatie en nieuwbouw van schoolgebouwen, campus en compound en dat plan zal uitwerken in fasen, uitgesmeerd over een aantal jaren.

Niet eerder dan dat Ramro over zo'n plan beschikt (en het heeft besproken met het schoolmanagement) kan in Nederland worden begonnen met de benodigde fondsenwerving.

c. Toiletten Kusheswar Dumja

In 2007 werden, bij wijze van proef, de eerste 35 toiletten in Kusheswar Dumja gebouwd. Uiteraard werden die aangesloten op de gelijktijdig gebouwde biogasinstallaties.

Al snel nadat deze 35 toiletten in gebruik waren genomen, raakten de overige gezinnen in Dumja overtuigd van nut en noodzaak van het hebben van een toilet. Tijdens ons bezoek in december 2007/januari 2008 werd met het PMC-Dumja afgesproken dat Ramro zich zou inspannen om zo spoedig mogelijk de financiële middelen te verwerven voor de resterende (900 -/- 35=) 865 toiletten.

Die fondsenwerving startte in 2008. Dankzij de opbrengst van de door Aqua For All en COS-Zeeland georganiseerde sponsorloop 'Wandelen voor Water' in maart en dankzij de bijdragen van veel particuliere donateurs werd het benodigde budget bijeen gesprokkeld. Dat betekende, dat eind 2008 met het Aqua For All

contract L08003 als ruggensteun, met de realisatie van de eerste fase (450 toiletten) werd begonnen. Uitgebreide voorlichting en training ging eraan vooraf. Voor alle 9 wards van Kusheswar Dumja werden bijeenkomsten georganiseerd. Hierin maakte Biku Lal, geassisteerd door 'collega' Mim, de dorpingen opnieuw bewust maakten van nut en noodzaak van een toilet. In deze bijeenkomst werden ook de technische instructies geven voor het bouwen. Tijdens het bezoek van Jos en Anneke in maart 2009 woonden zij de voorlichtingsbijeenkomsten bij en zagen ze met eigen ogen hoe de materialen voor de toiletten werden aangevoerd. Ook in dit geval voornamelijk op de ruggen van mensen (mannen, vrouwen, kinderen) en vanuit de laagst gelegen ward (Abgari) worden golfplaten (voor het dak), cement, zand, afvoerpijp en wc-pot aangevoerd. Stenen (keien) voor een toiletgebouwtje worden in (de omgeving van) de wards gevonden.

Fase 2 van het project met Aqua For All behelst de bouw van 415 toiletten, eveneens voor Kusheswar Dumja. Voor de financiering van dit deel werd in maart 2009 door tal van leerlingen van basisscholen op Walcheren gewandeld voor water. Dat hiermee in één klap het benodigde bedrag bijeen werd gewandeld hadden we van te voren niet durven hopen. Toch was het zo! De realisatie van fase 2 zal naar verwachting in 2010 gebeuren; pas nadat fase 1 is afgerond, gecontroleerd en financieel verantwoord (door de Nepalese projectcoördinator aan Ramro).

d. Improved Cooking Stoves (ICS)

In voorgaande jaren werd, na overleg met Biku Lal, Rajman en de PMC's, door het bestuur besloten, dat ieder gezin dat een toilet bouwt ook een ICS maakt. De kosten van een ICS zijn beperkt. Alleen een rookgasafvoerpijp en mallen voor het maken van stenen moeten worden aangeschaft. De overige kosten zitten in het geven van instructie en uitleg over het hoe en waarom van het hebben van een ICS. Omdat die instructie gelijktijdig wordt gegeven met de instructie voor het bouwen van een toilet, zijn ook die kosten beperkt. Toch is het gunstige effect van een ICS heel groot en daarom is bewust gekozen voor het aanleggen van zo'n stove in ieder huis.

Ook in de huizen waar al een biogasinstallatie is, wordt een ICS gebouwd. Soms in het huis zelf (om – in de koude wintermaanden en bij gebrek aan voldoende gas uit de installatie – toch zo rookvrij mogelijk te kunnen koken) en soms in de schuur waar nog vaak het voer voor de beesten wordt gekookt.

In 2009 werden 485 ICS gebouwd, alle in Kusheswar Dumja. In Thulo Parsel voorzag de Stichting Sathsathai al eerder in deze behoefte.

e. Waterproject Kusheswar Dumja

Fase 3 van project Aqua For All project L08003 betreft een waterproject voor Kusheswar Dumja. Dit project moet Dumja veilig en voldoende drinkwater opleveren, maar staat nog in de kinderschoenen. Enkele feiten tot nu toe:

- Drie studenten Aquatische Ecotechnologie van Hogeschool Zeeland verrichtten van januari tot mei 2009 uitgebreid en bruikbaar onderzoek naar aanwezige waterbronnen en behoeften aan water.

- In maart werd het Watercommittee Dumja opgericht in het bijzijn van Jos en Anneke.
- In december 2009, tijdens het laatste monitorbezoek aan Dumja door Jos en Anneke, werd opnieuw en diepgaand overlegd met het Watercommittee en met vertegenwoordigers van Peace Public Model Service Center (PPMSC). Afsproken werd dat benodigde bronnen geclaimd zouden worden en dat een projectplan geschreven zou worden door het Watercommittee met hulp van experts van PPMSC.
- Nadrukkelijke afspraken zijn gemaakt over de manier van aanpakken. Ramro stelt daarbij, dat de hulpvraag (in de vorm van een projectplan) moet worden geformuleerd door de lokale organisatie
- Omdat het tot op heden ontbreekt aan een projectplan staan fondsenwerving en promotie in Nederland nog op een laag pitje.

Dankzij het aangaan en onderhouden van persoonlijke contacten in de regio maar ook daarbuiten ontstond meer en meer draagvlak voor de activiteiten van stichting Ramro.

Veel particulieren, organisaties en bedrijven stelden een donatie beschikbaar. Dat gebeurde op uiteenlopende manieren, om diverse redenen en gerelateerd aan soms bijzondere gebeurtenissen. Sommigen oormerkten de donatie voor een specifiek project en anderen gaven 'vrij'. Uit sommige reacties bleek, dat aftrekbaarheid van donaties via de Belastingdienst extra motiveert om te schenken.

De sponsorloop Wandelen voor Water 2008, gefaciliteerd door Aqua For All en COS Zeeland, gaf ons de kans om tijdens gastlessen voor een breed, jong Zeeuws publiek onze kennis over (gebrek aan) sanitatie in Nepal over te brengen. In ruil daarvoor hielpen de kinderen ons met de fondsenwerving voor het bovenomschreven toilettenproject in Dumja.

4. Monitoring

Naarmate projecten worden afgerond, biogasinstallaties en toiletten worden gebouwd, wordt het belang van monitoring steeds groter. In de jaren tot en met 2009 zijn in totaal 265 biogasinstallaties en 485 toiletten en 485 ICS gebouwd en is het onmogelijk geworden om de controle op gebruik en onderhoud zelf (door bestuursleden of vrijwilligers van Ramro) te blijven doen. Wel zijn we van mening, dat zo'n controle van groot belang is en blijft. Dat de 'oude' installaties (ze dateren al uit 2006) goed onderhouden en adequaat gebruikt worden, is niet alleen belangrijk voor de families zelf, maar heeft ook een positieve uitstraling op mogelijk toekomstige gebruikers in de omgeving. Duidelijk is dat controle niet langer (alleen) door bestuursleden en vrijwilligers uit Nederland van stichting Ramro kan gebeuren. Daarvoor zijn de aantallen te groot geworden en het gebied te uitgestrekt.

Het is om die reden, dat we de taak van monitoring en reporting hebben neergelegd bij de lokale PMC's. Het is aan hen om jaarlijks alle installaties en alle toiletten te controleren op gebruik en onderhoud. Bij voorkeur moet die controle bij wijze van kruisbestuiving gebeuren. Dat wil zeggen dat een PMC-member uit wardnr. 1 bijv. de controle doet in ward nr. 9.

Dat het moeilijk is om dit systeem in te bedden in de dorpen bleek in december 2009 tijdens het bezoek van Jos en Anneke aan Thulo Parsel en Dumja. Het ontbrak op dat moment aan controlerapporten die door de PMC's waren gemaakt. Kennelijk was men in de veronderstelling dat de controles in het afgelopen jaar door vrijwilligers Peter van Vliet en Rajesh, Peter Sinke en Johan en door Anja en Toob voldoende waren. Afsproken werd dat de bouw in 2010 van nieuwe installaties en toiletten niet van start zou gaan, voordat alle bestaande gecontroleerd zouden zijn en gerapporteerd. Zo gebeurde het.

Goed om te melden is, dat het bezoek van Peter van Vliet en diens Nepalese vriend Rajesh ook bedoeld was om Rajesh, afkomstig uit de omgeving van Pokhara, een beeld te geven van de werking van biogasinstallaties. Tot op heden hebben we van zijn kant geen verdere reactie ontvangen, noch een verzoek om hulp bij het helpen opzetten van een project in zijn dorp.

5. Fondsenwerving en promotie in Nederland

Ook in 2009 werd met plezier en met veel succes aan fondsenwerving en promotie gedaan. Het enthousiasme van velen werkte aanstekelijk op anderen en zo kwam het dat – naast de studenten Richard, Erik en Jeroen – ook vrijwilligers de projectdorpen bezochten of plannen maakten voor een bezoek in 2010. Peter van Vliet ging in september/oktober, Peter en Johan in oktober/november en Anja en Toob met hun kinderen Inge en Niek eveneens.

Dankzij de medefinanciering door NCDO, Aqua For All en De Wilde Ganzen kon ook in 2009 worden gerealiseerd dat elke geschonken Euro wordt verdubbeld. Naast de mogelijkheid om die Euro ook fiscaal af te trekken, maakt dit doneren aan stichting Ramro extra aantrekkelijk. Natuurlijk blijft de belangrijkste motivatie om Ramro te ondersteunen dat Nepal behoort tot de armste landen ter wereld en dat de projecten van Ramro 100% effectief zijn en in belangrijke mate bijdragen aan duurzaamheid en klimaatneutraal handelen.

Het is bijna onmogelijk om een volledige opsomming te geven van alle activiteiten m.b.t. fondsenwerving en promotie; bovendien bestaat daarbij het gevaar dat activiteiten (en dus mensen) vergeten zouden worden. We volstaan met het noemen van een aantal bijzondere of juist heel gewone:

- In januari organiseerden Erik, Richard en Jeroen een benefietconcert in Café De Dop in Vlissingen. Kort daarna vertrokken ze naar Nepal voor hun stageonderzoek dat duurde tot mei.
- In februari werd de AKVO-website gelanceerd. Via deze website worden o.a. water- en sanitatieprojecten van Aqua For All gepubliceerd en indien mogelijk van sponsors voorzien.
- In maart werden gastlessen gegeven voor groepen 6, 7 en 8 van 16 basisscholen op Walcheren. Dit alles in het kader van hun sponsorloop 'Wandelen voor water' die op Wereld Waterdag werd gehouden. 750 kinderen liepen mee en kregen zo'n gastles. Een aantal gastlessen werd gegeven door studenten van Hogeschool Zeeland, een aantal door bestuursleden van Ramro en twee monsterlessen werden gegeven in het Arsenaaltheater in Vlissingen. De eigenaar van het theater stelde de zaal gratis beschikbaar. De opbrengst van de sponsorloop loog er niet om: ruim 16.000 euro werd bijeengelopen.

Dat bedrag is, na verdubbeling door Aqua For All, goed voor de bouw van 450 toiletten in Kusheswar Dumja !

- In april zat Ramro aan tafel met Minister Koenders. Dit naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van COS-Zeeland en een rondetafelgesprek met hun stakeholders.
- In mei brachten de lentemarkten in Poppendamme en Renesse veel geld op en bleek dat Ramro's naamsbekendheid groter wordt, ook buiten Walcheren.
- In juni presenteerden de drie studenten AET van de Hogeschool Zeeland hun onderzoeksresultaten en besloot BLØF ook in 2009 z'n CO₂-uitstoot te compenseren door het bouwen van biogasinstallaties in Nepal.
- In juli lag een anonieme envelop op de deurmat van Anja en Toob in Goes. De 80 euro erin waren bestemd voor 'het kacheltjesproject in Nepal'. Tot op de dag van vandaag is de anonimiteit niet doorbroken.
- In augustus keurde het NCDO de verantwoording over het biogasproject 2008 goed en werd een nieuwe aanvraag 2009 ingediend. Ook vierden Wim en Coby uit Sint-Laurens hun 40-jarig huwelijk. De giften werden aan Ramro gedoneerd.
- In september werd Ramro genomineerd voor de KPA-Wilde Ganzen award 'Beste Doener'. Op 3 oktober stonden we, samen met twee andere stichtingen op het podium en kregen we de eervolle vermelding van 'Het beste project'. De kwaliteit van onze financiële verantwoordingen lag aan de nominatie ten grondslag. Biku Lal, onze projectcoördinator in Nepal verdiende dus de eer.
- In november troffen we voorbereidingen voor de Markt van Hoop in Goes. Anja en Toob deden inkopen in Kathmandu. De Vrijmetselaars van de Middelburgse Loge verkochten boeken in Goes. De opbrengst ging opnieuw naar Ramro.
- In december verscheen een artikel in het PI-Magazine. Jos en Anneke werden ervoor geïnterviewd door Mirjam Vossen tijdens de KPA-Wilde Ganzendag in oktober. Het artikel gaf een duidelijk beeld van de op handen zijnde wijzigingen in subsidieland. Ramro en de activiteiten in Nepal werden er uiteraard ook in genoemd.

Het gaat te ver om alle giftgevers persoonlijk te bedanken. Onze dank gaat uit naar een ieder die ons het vertrouwen gaf en de mogelijkheid om onze doelen in Nepal te realiseren.

6. Financieel

(bedragen in Euro's)

Balans per 31 december 2009

	2009	2008		2009	2008
<i>Vorderingen</i>			<i>Eigen vermogen</i>		
Subsidie NCDO		1.700	Bestemmingsvermogen per 1 januari	17.824	8.943
Subsidie Aqua For All	3.686	2.965	Overschot	57.848	8.881
			Bestemmingsvermogen per 31 december	75.672	17.824
<i>Liquide middelen</i>			<i>Te betalen bedragen</i>		
Postbank	114	555	Nog te betalen project 2008-1		17.000
Spaarrekening Postbank	71.851	44.249	Nog te betalen project 2008-2		14.645
Kas	100		Nog te betalen markthuur	79	
	<u>75.751</u>	<u>49.469</u>		<u>75.751</u>	<u>49.469</u>
Saldo Bank Nepal					

Staat van inkomsten en uitgaven

	2009	2008
Inkomsten		
<i>Giften:</i>		
Biogas	15.021	37.045
Toiletten	21.995	29.645
School	5.151	300
Water	225	
Algemeen	10.499	4.672
Subsidie provincie Zeeland	1.700	1.750
Totaal inkomsten	<u>54.591</u>	<u>73.412</u>
Uitgaven		
<i>Projectkosten:</i>		
Project 2008-1 biogasinstallaties		34.000
Project 2008-2 toiletten	809	29.645
Project 2009-3 ICS Dumja (483)	1.355	
	<u>2.164</u>	<u>63.645</u>
	52.427	9.767
<i>Overige kosten en inkomsten:</i>		
Heffingen	27	27
Bankkosten	104	103
Promotiemiddelen	1.298	998
Inkopen Nepal t.b.v. verkopen	1.390	300
Verkopen Nepalese producten	-7.337	
Rente ontvangst spaarrekening	-903	-542
Totaal uitgaven	<u>-5.421</u>	<u>886</u>
Totaal overschot per 31-12-2009	<u><u>57.848</u></u>	<u><u>8.881</u></u>

Bestemmingsreserve per 31 december 2009

<i>Biogas</i>	stand per 1 januari	11.078
	giften en subsidie 2009	<u>15.021</u>
	reserve biogas per 31 december	<u><u>26.099</u></u>
<i>Toiletten</i>	stand per 1 januari	0
	giften en subsidie 2009	<u>21.995</u>
		21.995
	project 2008-2 toiletten	-809
	reserve toiletten per 31 december	<u><u>21.186</u></u>
<i>School</i>	stand per 1 januari	732
	giften en subsidie 2009	<u>5.151</u>
	reserve school per 31 december	<u><u>5.883</u></u>
<i>Water</i>	stand per 1 januari	50
	giften en subsidie 2008	<u>225</u>
	reserve water per 31 december	<u><u>275</u></u>
<i>Algemeen</i>	stand per 1 januari	5.964
	giften en subsidie 2008	10.499
	subsidie Provincie Zeeland	1.700
	overige inkomsten en uitgaven	<u>5.421</u>
		23.584
	project ICS Dumja	<u>-1.355</u>
	reserve algemeen per 31 december	<u><u>22.229</u></u>
Totaal bestemmingsreserve per 31 december 2009		<u><u>75.672</u></u>

7. Toelichting op financiële overzichten

Uit voorgaande cijfers blijkt dat het resultaat over 2009 een positief saldo kent van € 57.848. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het eigen vermogen, dat hiermee een omvang bereikt van € 75.672. Dit is een groei van € 57.848 ten opzichte van 2008.

Een groei kan in theorie worden veroorzaakt door meer inkomsten of door minder uitgaven. Wanneer we de donaties (inkomsten) onder de loep nemen, zien we dat de donaties in 2009 terug zijn gelopen met € 18.821 naar € 54.591. De economische crisis zal hier zeker van invloed zijn geweest.

De uitgaven zijn in 2009 zeer laag geweest. Er werd slechts € 2.164 uitgegeven aan projecten. Boekhoudkundig lijkt het alsof er weinig gebeurd zou zijn. Het tegendeel mag echter blijken uit de voorgaande hoofdstukken. De betalingen van deze projecten zijn grotendeels in 2008 gedaan. De uitgaven voor de in 2009 gerealiseerde projecten vallen over verschillende boekhoudkundige jaren, waardoor een vertekend beeld kan ontstaan als de jaarrekening 2009 sec wordt bekeken. In totaal bedraagt de omvang van de in 2009 uitgevoerde projecten € 2.164 + € 63.645 = € 65.809.

Stichting Ramro hanteert de filosofie dat projecten pas gestart worden als fondsen zijn geworven. De donaties van een bepaald jaar, resulteren dus meestal in projecten in het hierop volgende jaar. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat 87% van de donaties in 2008 zijn geïnvesteerd in projecten in 2009. De rest van de giften zijn (tijdelijk) toegevoegd aan het eigen vermogen om op een later moment aan projecten te besteden.

De niet te vermijden kosten (heffingen en bankkosten) werden beperkt tot een bedrag van € 131,00.

De omvang van het eigen vermogen per 31 december 2009 is uitgesplitst naar verschillende bestemmingsreserves om gelden per type project te reserveren voor komende jaren. De omvang van de verschillende bestemmingsreserves vindt u op de voorgaande pagina. Deze bestemmingsreserve is een mooi vertrekpunt voor het uitwerken van projectplannen en het indienen van bijbehorende aanvragen bij NCDO en Aqua for All in 2010. Die projecten betreffen o.a. de bouw van biogasinstallaties in Dumja en Thulo Parsel, van toiletten in Dumja en van een school in wardnr. 9 van Dumja.